

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu a uložil prvému soudu, by doplnil rozsudečný výrok usnesením, že se námitka zahájeného sporu zamítá.

D ů v o d y:

Jest sice přisvědčiti stěžovatelce, že rozhodnutí o námitce zahájeného sporu mělo býti prvním soudem pojato do rozhodnutí o hlavní věci (§ 261 první odstavec c. ř. s.). Třebas se tak nestalo, nepřipouštějí důvody, připojené k rozhodnutí o věci hlavní, pochybnosti o tom, že první soud současně s věcí hlavní rozhodl zamítavě i o námitce zahájeného sporu. Mohl tak učiniti jedině usnesením, které byla strana, jež nebyla s jeho obsahem spokojena, oprávněna napadati rekusem. Tím, že usnesení nebylo pojato do rozhodnutí o věci hlavní, nenastala jeho zmatečnost podle §u 477 čís. 9 c. ř. s., což stížnost ani nevytýká, ježto je lze přezkoumati a možno výkladem zjistiti, co soudce zamýšlel. Jde jen o nesprávnost, kterou možno podle §u 419 c. ř. s. opravit, a není tu případu §u 423 c. ř. s., neboť tento platí, byl-li v rozsudku opomenut nárok, za jaký nelze považovati námitku podle §u 261 c. ř. s. (Neumann kom. str. 1310). Bylo proto podle §u 419 třetí odstavec c. ř. s. naříditi prvnímu soudu, by byla vykonána oprava.

Ve věci nelze dovolacímu rekursu dáti za pravdu. Jest přisvědčiti naopak názoru rekursního soudu, k jehož případným důvodům se dodává ještě toto: Mimosoudní dohodou stran ze dne 9. července 1926, na jejímž základě byl dřívější spor ponechán v klidu, bylo vysloveno, kdy a jak se má splniti závazek, vzniklý mezi stranami postupem. Smlouvu toho druhu dlužno posuzovati podle §u 1379 obč. zák. a nikoli jako novaci dle §u 1376 obč. zák. nebo jako narovnání dle §u 1380 obč. zák. Nedošlo tím také ku změně právního důvodu pohledávky, která byla žalobkyní již v prvním sporu uplatňována. Jest proto nárok, který žalobkyně uplatňuje v nynějším sporu totožným s nárokem, jehož se domáhala ve sporu dřívějším. Námitka zahájeného sporu jest tudíž odůvodněna (§ 232 c. ř. s.).

Čís. 6845.

K odůvodnění nároku na náhradu škody podle §u 1311 obč. zák. nestačí samo o sobě porušení nějaké normy, nýbrž protiprávním jednáním, má-li jím býti založen nárok na náhradu škody, musí býti porušeny právě ony zájmy, které jsou chráněny dotčenou normou.

V tom, že elektrická rozvodná síť byla naplněna proudem před úředním schválením, nelze ještě o sobě spatřovati příčinnou souvislost se škodou přetržením elektrického vedení.

(Rozh. ze dne 25. února 1927, Rv II 423/26.)

Kůň žalobcův byl zabit přetrženým drátem elektrického vedení zřízeného žalovanou společností. Žalobní nárok na náhradu škody procesní soud první stolice neuznal, odvolací soud uznal

důvodem po právu. D ů v o d y: Odvolatel shledává odvolací důvod nesprávného právního posouzení v tom, že první soud, nepřihlédnuv k předpisům zákona o soustavné elektrisaci čis. 438/19, uznal, že žalobní nárok není po právu. Odvolací soud uznal tuto výtku za opodstatněnou. Bylo zjištěno a zjištění toto zůstalo v odvolacím řízení nevyvráceno, že žalovaná provedla následkem uděleného jí povolení ku stavbě výnosem zemské politické správy v Brně ze dne 17. listopadu 1924, čis. 135.933 elektrické vedení v P., t. zv. elektrickou rozvodnou síť, že 29. listopadu 1924 oznámila zemské politické správě, že síť je zřízena a že se dává dnem 3. prosince 1924 do provozu a že jí skutečně tohoto dne do provozu dala. Dále jest zjištěno, že žalovaná podala dnem 30. ledna 1925 žádost u zemské politické správy o kolaudaci, že se komisionelní jednání konalo dne 26. února 1925 a že výnosem zemské politické správy v Brně ze dne 23. března 1925, čis. 30.347 byla kolaudace schválena. Jest dále zjištěno, že se úraz, o nějž se jedná, udál dne 7. února 1925, tedy před tím, než elektrická rozvodná síť byla kolaudována, a že se neštěstí přihodilo tím, že se přetrhl drát na přípojce z rozvodné sítě ku stavení Z-ovu vedoucí a sice některý den po tom, co přípojka byla provedena a elektrickým proudem z rozvodné sítě napojena. Kdežto žalovaná zastává ve sporu stanovisko, že bezpečnostním předpisům vyhověla, když zemské politické správě předepsané oznámení učinila, o kolaudaci zažádala a když provedená elektrická síť byla schválena a když také celé vedení a veškerá zařízení provedla dle předpisů a normálií vydaných Elektrotechnickým Svazem Československým z roku 1921 schválených ministerstvem veřejných prací, takže přetržení drátu na oné přípojce dlužno považovati za pouhou náhodu, za niž neručí, zaujal žalobce ve sporu stanovisko opačné. Dle jeho názoru spočívá zavinění žalované v tom, že dala elektrické vedení do provozu a pustila do něho proud dříve, než vedení to bylo dozorčím úřadem, zemskou politickou správou, schváleno. Předpisy zákona o soustavné elektrisaci jsou prý rázu donucujícího a nemůže prý v případě nehody stranu žalovanou omlouvati, že snad dozorčí úřad mlčky trpěl dáni elektrické sítě do provozu dříve, než byla kolaudována. Kromě toho nepostupovala prý žalovaná při výběru materiálu, jakož i při montáži přetržené přípojky s náležitou opatrností. Odvolací soud, vycházeje při posouzení právní stránky sporného případu ze shora uvedeného zjištění, sdílí právní názor žalobcův. V § 18 zák. čis. 438/19 se stanoví, že řízení o schvalování projektovaných děl všeužitečných podniků a udělení práv na elektrická vedení provádí se podle předpisů §§ 29—31 živnostenského řádu. Dle §u 25 živn. ř. nesmí provozovací zařízení býti dáno do provozu před schválením, dle něhož teprve se vysloví, zda navržené zařízení jest z ohledů živnostensko-policejních přípustné (§ 30 živn. ř.). V §u 20 zák. čis. 438/19 se stanoví, že dokončení díla ohlásí podnikatel schvalovacímu úřadu, který buď sám, neb úřadem první stolice komisí zjistí, zda-li dílo zodpovídá veškerým podmínkám povolení, a podle výsledku rozhodne, zda se dílo může uvésti v činnost. V nař. vládním čis. 612/20 v §u 12 odst. 2 se výslovně stanoví, že úřad, který udělil povolení ke stavbě, vydá povolení k zahájení provozu, jestliže nebyly při kolaudačním řízení zjištěny podstatné závady. Byly-li zjištěny zá-

vady, jest podnik povinen je bez průtahu odstraniti a odstranění závad znovu témuž úřadu oznámiti, který nařídí případně doplňující řízení. Z citovaných zákonných předpisů plyne, že uvedení elektrického díla v provoz jest vázáno úředním schválením a že žalované elektrárny nebyly oprávněny elektrickou síť dáti do provozu, pokud nebyla kolaudována. Nelze tudíž souhlasiti s názorem žalované strany, že žalované nelze přičítati ani neopatrnost ani porušení předpisů správních a bezpečnostních na nehodě a že se tedy jedná o nešťastnou náhodu, za niž žalovaná neručí. Tento názor přehlíží zúplna právní význam a důsledek toho, že elektrická síť byla dána do provozu bez úředního schválení a zneuznává tím zcela účel zákonných předpisů o předchozím schválení takového živnostenského podniku. Předpisy těmi má býti zajištěno, by takový živnostenský podnik byl zřízen podle příslušných technických hledisek a možností vhodně a náležitě, zejména, aby zabráněno bylo nebezpečím provozu pro okolí. Z tohoto hlediska je právně zcela bezvýznamnou okolností, na kterou zemská politická správa ve svém přípisu ze dne 31. října 1925 poukazuje, že proti oznámení žalované, že dává elektrické vedení do provozu, nebylo s její strany námitek, poněvadž již z dřívějších kolaudací bylo jí známo, že rozvodné sítě prováděné žalovanou jsou vždy odborně vystavěny a bez jakýchkoliv závad po stránce bezpečnostní provedeny a že při kolaudaci dne 26. února 1925 seznala, že síť byla řádně a dle plánu provedena a že bylo šetřeno předepsaných bezpečnostních opatření. Tím, že žalovaná proti výslovným předpisům dala do provozu rozvodnou síť i s přípojkami, t. j. napojila ji elektrickým proudem, aniž si byla dříve vymohla předepsané schválení provozovací, dopustila se opomenutí, po případě jednání protiprávního a ručí důsledkem toho za škodu, která v příčinné souvislosti s tímto protiprávním jednáním vzešla. O této příčinné souvislosti nemůže býti pochybnosti, když je jisto, že by škoda nebyla vzešla, kdyby žalovaná elektrickou síť před úředním schválením elektrickým proudem nebyla napojila, takže škodný výsledek teprve přetržením elektrického vedení napojeného proudem bez úředního schválení se sběhl. Kdyby se však škodná událost, přetržení napojeného elektrického vedení mělo považovati za náhodu, ručila by i v tom případě žalovaná za výsledek podle ustanovení §u 1311 obč. zák., poněvadž náhodu svým protiprávním jednáním přivodila. Vezme-li se konečně v úvahu, že celá rozvodná síť s přípojkami tvoří jednotně provedené dílo (§ 1319 obč. zák.) a že napojením této celé elektrické sítě elektrickým proudem bez úředního schválení se dopustila žalovaná protiprávního jednání, jest také právně bezvýznamným tvrzení žalované opírající se o názor zemské politické správy vyslovený v přípisu shora uvedeném, že domovní přípojky nepodléhají kolaudaci a že nehoda není vůbec v příčinné spojitosti s kolaudací a že nelze tedy tvrditi, že by bylo snad zabráněno nehodě na přípojce, kdyby byla provedena kolaudace rozvodné sítě ještě před dáním do provozu.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání vytýká napadenému rozsudku právem, že věc posoudil po právní stránce mylně (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Z výroku odvolacího rozsudku nelze zcela přesně seznati, zda opírá svůj odsuzující výrok též o předpis §u 1319 obč. zák., jehož se dovolává jen mimochodem v první stati na poslední stránce. Vychází-li skutečně z tohoto právního názoru, byl by na omylu, protože nezjišťuje ani, zda se škodná událost stala následkem vadné povahy stavebního díla, ani, zda žalovaná nedokázala, že užila veškeré péče pro odvrácení nebezpečství. Měl-li tudíž rozsudek býti založen na předpisu § 1319 obč. zák., nezbývalo by, než jej zrušiti pro úplný nedostatek nezbytných skutkových zjištění. Avšak hlavním základem je napadenému rozsudku předpis § 1311 obč. zák., který odvolací soud ovšem vykládá mylně. Odvolací soud vidí právní důvod pro zodpovědnost žalované za žalobcovu škodu v tom, že náhodné poškození svým protiprávním jednáním přivedila, že dala náhodě svým zaviněním příčinu pokud se tkne, že přestoupila zákon (nebo jiný předpis), který se snaží předejiti náhodným poškozením. V čem jiném než v přestoupení takového předpisu by odvolací soud viděl protiprávní jednání nebo zavinění náhody žalovanou, nelze z rozsudku seznati. Jde tudíž zřejmě jen o použití a výklad druhého případu druhé věty § 1311 obč. zák., že žalovaná přestoupila zákon (nebo jiný předpis), který se snaží předejiti náhodným poškozením. V příčině té se odvolací soud dovolává předpisů §§ 18 a 20 zákona ze dne 22. července 1919. č. 438 sb. z. a n., §§ 25 a 30 živn. ř. a § 12 nař. ze dne 25. října 1920. čís. 612. sb. z. a n. Vyvozuje z nich, že uvedení elektrického díla v provoz jest vázáno úředním schválením a že žalované elektrárny nebyly oprávněny, elektrickou síť dáti do provozu, pokud nebyla kolaudována, neboť oněmi předpisy má býti zajištěno, by živnostenský podnik byl zřízen dle příslušných technických hledisek a možností vhodně a náležitě, zejména, by zabráněno bylo nebezpečím z provozu pro okolí. I dochází odvolací soud takto k úsudku, že se žalovaná, iežto proti výslovným předpisům dala do provozu rozvodnou síť i s přípojkami, t. j. napojila ji elektrickým proudem, aniž si byla dříve vymohla předepsané schválení provozovací, dopustila opomenutí, případně jednání protiprávního a ručí důsledkem toho za škodu, která v příčinné souvislosti s tímto protiprávním jednáním vzešla. O této příčinné souvislosti nemůže podle odvolacího rozsudku býti pochybnosti, když je jisto, že by škoda nebyla vzešla, kdyby žalovaná elektrickou síť před úředním schválením elektrickým proudem nebyla napojila, takže škodný výsledek teprve přetržením elektrického vedení napojeného proudem bez úředního schválení se sběhl. S tímto výkladem § 1311 obč. zák. nelze souhlasiti. Nejvyšší soud vyslovil již ve svém rozhodnutí čís. 3550 zásadu, že k odůvodnění nároku na náhradu škody nestačí samo o sobě porušení nějaké normy, nýbrž že protiprávním jednáním, má-li jím býti založen nárok na náhradu škody, musí býti porušeny právě jenom ony zájmy, které jsou chráněny dotčenou normou. To souhlasí také s písemnictvím (srv. Ehrenzweig System des österr. allg. Privatrechtes, 1920, II/1 str. 41, Mayr-Harting Lehrbuch des Bürgerlichen Rechtes 1922, I/1

str. 274, tam uvedené prameny a zejména také článek »Rechtswidrige Verursachung (§ 1311 a. b. G. B.) od prof. Dr. Armina Ehrenzweiga v Juristen Zeitung, Brno, 1923 str. 782). V posléze dotčeném pojednání doličuje autor přesvědčivě, že všechny tři případy druhé věty § 1311 obč. zák. jsou, třebaže jeho doslov působí při prvním čtení dojmem opačným, případy výhradně zodpovědnosti ze zavinění. První případ vyžaduje, by poškození bylo, třebaže není nutným důsledkem zavinění, přece jen alespoň zaviněno, takže jde o pouhou náhodu, vylučující všechnu povinnost k náhradě škody, nebylo-li lze poškození předvídati nebo se mu vyhnouti. Druhý případ, a o tento právě jde, kdežto třetí případ je pro spornou otázku bez významu, liší se od prvního jen v tom, že nevyžaduje, by bylo lze poškození předvídati, neboť předpoklad ten je nahrazen zákonem (předpisem), ale právě proto musí ono poškození patřiti mezi ta poškození, kterým zákon (předpis) chtěl předejiti. Obdobné stanovisko zaujímá též rozhodnutí čís. 5621 sb. n. s. Příčinnou souvislost mezi porušením předpisu a poškozením má za nezbytnou též Krčmář ve svém díle »Základy přednášek o právu obč., právo obligační«, 1924 str. 259—267, pravě, že ten, kdo překročil předpis, jenž chce zabrániti náhodným škodám, odpovídá nejen za škodu, již svým protiprávním jednáním způsobil, nýbrž i za nahodilou škodu, k níž je o n o p r o t i p r á v n í j e d n á n í v p o m ě r u c o n d i t i o n i s s i n e q u a n o n (nepominutelné podmínky), takže by škoda bez onoho jednání podle obecné zkušenosti nebyla nastala, že totiž jednání to má podle obecné zkušenosti zpravidla, t. j. bez zřetele ku zvláštním okolnostem individuálního případu v zápětí výsledek, jaký nastal, neboli, že je přiměřeným (adekvátním) a nikoli jen výjimečným, neočekávaným důsledkem jednání. Stejně vykládá předpis § 1311 obč. zák. též rozhodnutí čís. 5360 sb. n. s., podle něhož ten, kdo přestoupí nějakou normu (zákon), snažící se vyvarovati nahodilým poškozením, odpovídá za škodu, jež by jinak byla nenastala, takže za ni neručí, pokud se dokáže, že by byla škoda nastala i bez jeho přestupku. Má-li se použití zásad tuto vyslovených na souzený případ, nutno si především ujasniti účel předpisů, z jejichž překročení odvolací soud vyvozuje zodpovědnost žalované za žalobcovu škodu. Zajisté nesledují, nařizující úřední schválení elektrického díla, účel, by dohotovená rozvodná síť nebo jiné elektrické vedení nebylo předčasně, před uplynutím nějaké doby od zhotovení uvedeno do provozu, nýbrž zřejmě sledují účel ten, aby nebyla uvedena do provozu zařízení vadná, a snaží se dosíci tohoto účelu předpisem úředního schválení, kolaudace, očekávající, že při ní budou objeveny případné závady, přičítící se předloženému projektu, a tím bude také odčiněno všechno nebezpečí pro bezpečnost cizího majetku a života, kterémužto nebezpečí právě má býti čeleno. Je zřejmé, že provedená kolaudace bude pro otázku nebezpečnosti rozvodné sítě zcela bez významu, když síť jest skutečně provedena podle předloženého projektu tak, že na ní nelze závady zjistiti ani kolaudací, neboť nezáleží na tom, zda kolaudace byla provedena před uvedením v provoz či nebyla; neschválená síť je pro svou bezzávadnost stejně bezpečná a i nebezpečná, jako síť schválená. Účele, který předpis úředního schválení sleduje, by nebyly uváděny do provozu sítě neodpovídající předloženému projektu a

proto nebezpečné, je dosaženo již tím, když byla — třebaže bez schválení — uvedena do provozu síť, v naznačeném smyslu skutečně bezvadná. Přihodilo-li se pak přes to nahodilé poškození, nevzniklo z náhody, jež je v příčinné souvislosti s překročením oněch předpisů, neboť překročením tím nebyl zmařen účel, kterému sloužily, by totiž nebyla v provoz uváděna zařízení nevyhovující předloženému projektu a proto nebezpečná. Je sice pravda, že by se v souzeném případě žalobcovo poškození nebylo stalo, kdyby žalovaná nebyla síť — třebaže bezvadnou a odpovídající projektu — napojila elektrickým proudem předčasně, před schválením. V tomto smyslu souvisí škoda ovšem s překročením předpisů a je jím podmíněna. Ale souvislost ta je při správném výkladu § 1311 obč. zák. právně bez významu, protože nekotví v protiprávnosti, totiž v takovém jednání, které by mařilo účely, překročenými předpisy sledované. Je tu sice příčinná souvislost (Bedingungszusammenhang), ale není tu protiprávní souvislosti (Rechtswidrigkeitszusammenhang). Byla-li rozvodná síť ve smyslu oněch předpisů bezvadnou i před schválením a bez něho, byla by škoda nastala, i kdyby žalovaná byla dala provést kolaudaci přede dnem škodlivé události, a nelze tvrditi, že by jinak, po předchozí kolaudaci, nebyla nastala. Zaujav v této otázce odchylné právní stanovisko, nezabýval se odvolací soud dalšími otázkami, jednak, zda rozvodná síť skutečně odpovídala předloženému projektu, jednak, zda žalovaná učinila i co do ostatních součástí, zejména při domovních přípojkách, předepsané nebo podle povahy věci nezbytné bezpečnostní zařízení či zda její dílo bylo vadné, jak jí žalobce vytýká, a pokud tvrzené a snad i zjištěné vady jsou v příčinné souvislosti se zažalovanou škodou.

Čís. 6846.

Na manželi (otci) jest oprávněn domáhati se náhrady ten, kdo poskytl manželce (dítěti) jeho nutné ošetřování zubolékařské. Povinnosti k náhradě nezhodil se manžel (otec) tím, že předem prohlásil, že zakazuje, by někdo jiný místo něho náklad ten činil a že, kdyby přes to jej někdo učinil, mu ho nenahradí. Okolnost, že se po učiněném nákladu dohodla manželka s manželem v ten smysl, že zaplatí všechny své dluhy z minula i v budoucnosti, ať by již stihala manžela zákonná vyživovací povinnost čili nic, nemá vlivu na nárok třetí osoby na náhradu nákladů.

(Rozh. ze dne 25. února 1927, Rv II 484/26.)

Žalobě, již se domáhal zubní lékař na žalovaném zaplacení za zubolékařské ošetření, poskytnuté manželce a dceři žalovaného, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Žalobce, jenž manželce a dceři žalovaného poskytl, což nesporno, nutné ošetřování jako zubní lékař, žádá náhradu podle §u 1042 obč.